

Regelink
Ecologie & Landschap

Ecologische quickscan

Gasthuisstraat 21 t/m 39, Doesburg

In het kader van de Flora- en faunawet

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	T.P. Molenaar
In opdracht van	Stichting Gestichten van Weldadigheid
Naam opdrachtgever	J.W.H.M. Koers
Rapportnummer	RA10213-01
Status rapport	Definitief
Datum oplevering rapport	28 april 2011
Aantal pagina's	35
Collegiale toets	M. van der Hout
Wijze van citeren	Molenaar, T.P. , 2011. Ecologische quickscan Gasthuisstraat 21 t/m 39, Doesburg. In het kader van de Flora- en faunawet. Rapport RA10213-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Papenweg 5
6261 NE Mheer
085-7737676
info@regelink.net
www.regelink.net

Lid Netwerk Groene Bureaus en Samenwerkingsverband Ecologie

Inhoudsopgave

1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Doel	7
1.3 Leeswijzer	7
2 Flora- en faunawet	9
2.1 Verbodsbepalingen	9
2.2 Algemene maatregel van Bestuur (AmvB)	9
2.3 Gedragcodes	11
3 Werkwijze	13
4 Omschrijving plangebied	15
5 Resultaten	17
5.1 Vaatplanten	17
5.2 Zoogdieren	17
5.3 Vogels	18
5.4 Amfibieën en vissen	19
5.5 Reptielen	19
5.6 Libellen en dagvlinders	19
5.7 Overige ongewervelden	19
6 Ingreep	21
7 Toetsing aan de Flora- en faunawet	23
7.1 Zoogdieren	23
7.2 Vogels	24
7.3 Overige soortgroepen	24
8 Conclusies en aanbevelingen	25
8.1 Vleermuizen	25
8.2 Steenmarter en eekhoorn	25
8.3 Vogels	26
8.4 Samenvatting	26
9 Literatuur	28
9.1 Geraadpleegde literatuur	28
9.2 Geraadpleegde websites	28
Bijlage 1 Foto-impressie plangebied	30
Bijlage 2 Jaarrond beschermde vogels	35

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Stichting Gestichten van Weldadigheid is voornemens om een aantal woningen en schuurtjes aan de Gasthuisstraat in Doesburg te slopen en de tuinen en openbare ruimte opnieuw in te richten.

Volgens nationale en internationale regelgeving is het verplicht vóór de ingreep onderzoek te doen naar het eventuele voorkomen van beschermde flora en fauna. Om dergelijk soortgericht veldonderzoek goed te kunnen plannen en uitvoeren is het noodzakelijk te weten welke flora en fauna (potentieel) voorkomen in het plangebied.

1.2 Doel

Door middel van deze quickscan worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke, middels de Flora- en faunawet beschermde flora en fauna komen (potentieel) voor in het plangebied?
- Welke negatieve effecten kan de (potentieel) aanwezige flora en fauna ondervinden van de ingreep?
- Houdt, gelet op de mogelijke negatieve effecten, het uitvoeren van de ingreep een overtreding van de Flora- en faunawet in?

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het toetsingskader, de Flora- en faunawet, toegelicht. In hoofdstuk 3 worden werkwijze en inspanning beschreven, terwijl in hoofdstuk 4 een beschrijving van het plangebied volgt. In hoofdstuk 5 worden de resultaten van de flora- en faunainventarisatie gepresenteerd. De ingreep wordt in hoofdstuk 6 omschreven. Vervolgens zijn de mogelijke effecten van de ingreep gerelateerd aan de (potentiële) flora en fauna en getoetst aan de Flora- en faunawet (hoofdstuk 7). In hoofdstuk 8 zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen. Tevens is een korte literatuurlijst opgenomen (hoofdstuk 9).

2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en bundelt de bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen: Vogelwet 1936, Jachtwet, Natuurbeschermingswet (hoofdstuk V: soortenbescherming), Nuttige Dierenwet 1914 en Wet Bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten. De Flora- en faunawet beschermt in beginsel soorten.

Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen: iedereen moet 'voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving.

2.1 Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet kent, naast de zorgplicht, een aantal verbodsbepalingen welke relevant zijn voor de onderhavige toetsing:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

2.2 Algemene maatregel van Bestuur (AmvB)

Op 23 februari 2005 is de “AmvB art. 75” van de Flora- en faunawet in werking getreden. In dit besluit is een vrijstelling voor specifieke activiteiten en soorten geregeld. Tevens introduceert de AmvB de gedragscode.

Tabel 1

Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling wanneer de werkzaamheden vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Er dient een ontheffing te worden aangevraagd wanneer de werkzaamheden niet onder een van deze categorieën vallen en er een (te verwachten) negatief effect op de soorten uit Tabel 1 is. Deze aanvraag wordt door bevoegd gezag onderworpen aan een lichte toets. Daarbij wordt getoetst of de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is, en of de activiteit een redelijk doel dient.

Tabel 2

De soorten zoals opgenomen in Tabel 2 zijn strenger beschermd. Hierbij geldt een vrijstelling mits gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Vallen de werkzaamheden niet onder de bij Tabel 1 genoemde categorieën of wordt niet gewerkt volgens een gedragscode, dan moet een ontheffing aangevraagd worden. Deze aanvraag wordt, net als voor de soorten van Tabel 1 geldt, onderworpen aan een lichte toets.

Tabel 3

De soorten uit Tabel 3 zijn de zwaarst beschermde soorten. Ook wanneer werkzaamheden vallen onder een van de bij Tabel 1 genoemde categorieën, geldt niet zonder meer een vrijstelling. Alleen bij bestendig beheer en onderhoud is een vrijstelling mogelijk wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Werkzaamheden die in een van de andere categorieën vallen en welke negatieve effecten op beschermde soorten (kunnen) hebben, zijn ontheffingsplichting. Voor het verstrekken van een ontheffing wordt deze onderworpen aan een zware toets wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit is;
- de geplande activiteit geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

Bij soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet tevens sprake zijn van een van de volgende door de Habitatrichtlijn erkende belangen:

- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- bescherming van flora en fauna;
- openbare veiligheid.

Vogels

Met ingang van 26 augustus 2009 heeft het Ministerie van LNV (nu EL&I) een nieuw beleid ten aanzien van broedvogels ingezet. Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Flora- en faunawet beschermd. De Flora- en faunawet kent hierbij geen

standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat bovendien om individuele broedgevallen.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest. Deze eenmalig te gebruiken nesten vallen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet in de periode dat deze daadwerkelijk gebruikt worden.

Van een beperkt aantal vogels is de nestlocatie het gehele jaar beschermd door de Flora- en faunawet (bijlage 2). Het betreft dan vogels die:

- het gehele jaar door gebruik maken van hun nestlocatie als vaste rust- en/of verblijfplaatsen;
- erg honkvast en al dan niet koloniebroeders zijn. Deze soorten keren ieder jaar naar dezelfde locaties terug. De voorwaarden waaraan de nestlocaties moeten voldoen zijn erg specifiek en vaak slechts in beperkte mate in het landschap beschikbaar;
- jaar in jaar uit van hetzelfde nest gebruik maken en zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Indien een jaarrond beschermd nest is aangetroffen moet altijd een omgevingscheck uitgevoerd worden. Een deskundige dient dan te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

2.3 Gedragcodes

Werken volgens een gedragscode kan (soms) een vrijstelling voor soorten op Tabel 2 en Tabel 3 geven. Hiervoor dient gewerkt te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Bij onderhavige activiteit is de gedragscode van Bouwend Nederland (ARCADIS, 2006) het meest toepasselijk.

Voor meer informatie over de toepassing van de Flora- en faunawet in relatie tot gedragscodes: zie Ministerie van EL&I (2010).

3 Werkwijze

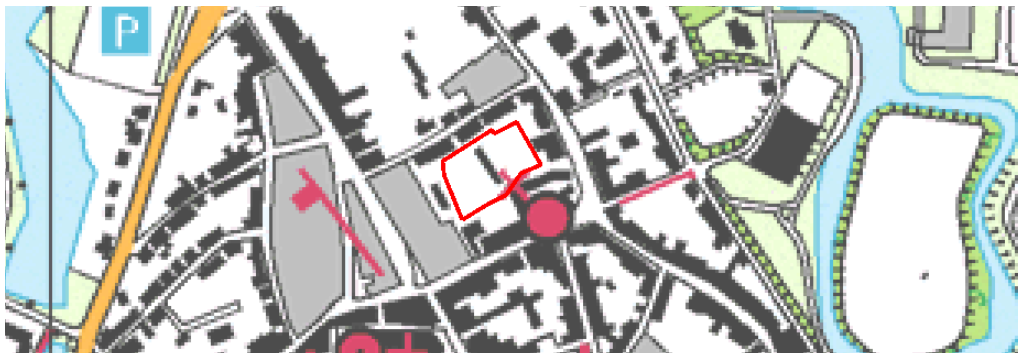
De volgende methoden zijn bij het onderzoek gebruikt:

1. Op 21 april 2011 werd plangebied Gasthuisstraat 21 t/m 39, Doesburg, door T.P. Molenaar bezocht. Daarbij zijn de in het plangebied aanwezige ruimtelijke structuren en ecotopen geïnterpreteerd. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende instrumenten gebruikt:
 - verrekijker;
 - zaklamp;
 - fotocamera.
2. Door middel van literatuuronderzoek is gekeken welke beschermde flora en fauna in de ruime omgeving van het plangebied recentelijk zijn waargenomen. Daarbij is gebruik gemaakt van de meest recente verspreidingsatlassen van flora- en faunagroepen (al dan niet *online*) en voor zoogdieren ook van de literatuurlijst op www.zoogdiervereniging.nl. Voorts is gezocht naar onderzoeksrapporten via Google.
3. Aan de hand van het veldbezoek en de geraadpleegde literatuur is op basis van *expert judgement* een inschatting gemaakt van de beschermde flora en fauna met bijbehorende functies die in het plangebied zouden kunnen voorkomen.
4. In samenspraak met de opdrachtgever is de ingreep in kaart gebracht en omschreven.
5. Op basis van de beschreven ingreep is een inschatting gemaakt of een negatief effect op de (potentieel) aanwezige soorten en functies redelijkerwijs te verwachten is.
6. Uiteindelijk zijn de mogelijke negatieve effecten getoetst aan de Flora- en faunawet.

4 Omschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Gasthuisstraat, Doesburg, provincie Gelderland. Het plangebied bestaat uit een hofje achter de Gasthuiskerk. Op het hofje staan een aantal monumentale woningen en een aantal recentere woningen. Bij deze woningen liggen schuurtjes en tuinen. Net buiten het hofje ligt een speeltuin aan de achterzijde van de woningen aan de Hogestraat, die bij het plangebied hoort. Op twee locaties wordt een aanbouw tegen de huidige Gasthuiskerk gebouwd: aan de Paardenmarkt en aan de noordzijde van de kerk in het hofje zelf.

Figuur 1. Grens plangebied, bron: Topografische dienst, Emmen, 2011

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig (zie ook Bijlage 1):

- tuin, voornamelijk bestaande uit gazon met bloemenborders en uit een enkele groentetuin;
- speeltuin;
- struweel;
- een rij woningen met dakpannen, houten betimmering en spouwmuur;
- dunne solitaire bomen (diameter borsthoogte < 25 cm);
- dikke solitaire bomen, mogelijk met holtes (diameter borsthoogte > 25 cm);
- lage opgaande begroeiing bestaande uit diverse heesters als beplanting rondom de speeltuin.

5 Resultaten

Op basis van de aanwezige ecotopen is een inschatting gemaakt van de beschermde flora en fauna die mogelijk in het plangebied voorkomen. Omdat onderhavige activiteit in de categorie ruimtelijke ordening valt, wordt in dit hoofdstuk van soorten uit Tabel 2 en 3 een beoordeling gemaakt. Voor soorten uit Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling, waarbij wel rekening gehouden dient te worden met de zorgplicht.

5.1 Vaatplanten

Op grond van de voedselrijke vegetatie en de gave muren van de woningen worden geen beschermde vaatplanten verwacht. Ook zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde vaatplanten aangetroffen.

5.2 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

De verspreiding van grote bosmuis (*Apodemus flavicollis*), veldspitsmuis (*Crocidura leucodon*) en eikelmuis (*Eliomys quercinus*) ligt buiten het plangebied (respectievelijk in Zuid-Limburg en de Achterhoek, Twente en Zeeuws-Vlaanderen en in Zuid-Limburg) (Broekhuizen et al., 1992, Regelink & Bosch, 2007). Voor noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*) geldt dat deze soort een zeer natte kruidenrijke vegetatie behoeft. Waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) is gebonden aan schone wateren. Derhalve kan worden gesteld dat er geen beschermde, grondgebonden zoogdieren binnen het plangebied zullen voorkomen.

Vleermuizen

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor een aantal soorten vleermuizen. Het plangebied is nauwelijks verlicht en bezit een grote diversiteit in structuren, hetgeen een groot insectenaanbod oplevert. In verband met het geringe oppervlak van het plangebied en de aanwezigheid van vergelijkbaar gebied in de omgeving van het plangebied is de kans klein dat het plangebied zelf een essentieel foerageergebied betreft. Lijnvormige elementen zijn niet aanwezig, waarmee vliegroutes van vleermuizen kunnen worden uitgesloten.

De woningen hebben een spouwmuur en dakpannen, zodat verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen mogelijk aanwezig zijn. De Gasthuiskerk is geschikt als verblijfplaats voor grotere groepen vleermuizen, bijvoorbeeld gedurende de zomer voor gewone grootoor-, baard- en Brandt's vleermuis, en in de winter als winterverblijfplaats voor gewone grootoorvleermuis.

In Tabel 1 is weergegeven welke combinatie van soorten en functies mogelijk voorkomt.

Tabel 1. De potentieel voorkomende soorten vleermuizen en functies.

	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Vliegroute	Foerageergebied
Gewone dwergvleermuis	x	x	x	x		x
Ruige dwergvleermuis			x			x
Rosse vleermuis						x
Laatvlieger	x	x	?	?		x
Gewone grootoorvleermuis	x	x	x	x		x
Watervleermuis						x
Meervleermuis	x					
Baardvleermuis	x	x				x
Brandt's vleermuis	x	x				x

Marterachtigen

De woonhuizen en schuurtjes zijn niet van binnen bekeken. Doesburg ligt binnen het verspreidingsgebied van de steenmarter (*Martes Foina*). Deze soort wordt daar met enige regelmaat gezien. Het voorkomen van steenmarter kan derhalve niet worden uitgesloten.

Het plangebied voldoet niet aan de eisen van boommarter (*Martes martes*) of das (*Meles meles*). Het voorkomen van boommarter en das kan redelijkerwijs worden uitgesloten.

Eekhoorn

In het plangebied staat een forse spar die geschikt is voor nesten van de eekhoorn. De boom is dermate dicht dat deze niet geïnspecteerd kan worden. In groene gemeenten komt eekhoorn ook in het stedelijk gebied voor. Het plangebied is te klein en biedt onvoldoende foerageermogelijkheden om van essentieel belang te zijn voor de eekhoorn. De aanwezigheid van een vaste rust- en verblijfplaats (nest) in de spar is echter niet volledig uit te sluiten.

5.3 Vogels

Vogels met vaste rust- en/of verblijfplaatsen zijn binnen het plangebied mogelijk aanwezig. Te verwachten jaarrond beschermde nesten zijn van vogels die broeden in gebouwen, zoals huismus (*Passer domesticus*) en gierzwaluw (*Apus apus*). Bij de bouw van de te slopen woningen is een type pan gebruikt dat aan de onderzijde, bij de dakgoot, dicht is. Het is voor huismus moeilijk om onder dergelijke pannen te

komen. Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten van huismus aangetroffen, terwijl deze ten tijde van het veldbezoek al wel aan het broeden zijn en voor een groot deel al jongen hebben. De kans is daarmee klein dat de huismus in de te slopen woningen broedt. De gierzwaluw was ten tijde van het veldbezoek nog niet in Nederland aangekomen. Het is daarom niet mogelijk om nesten aan te tonen dan wel uit te sluiten. De woningen hebben geschikte broedmogelijkheden voor de gierzwaluw. De soort mag verwacht worden in het plangebied.

Binnen het plangebied is veel groen aanwezig in de vorm van haagjes, bloemenborders, bomen en struiken. Algemene, niet jaarrond beschermde broedvogels als merel (*Turdus merula*), koolmees (*Parus major*) en winterkoning (*Troglodytes troglodytes*) kunnen hun nest hebben in het plangebied.

5.4 Amfibieën en vissen

Omdat in het plangebied geen water aanwezig is, is het plangebied niet geschikt voor voortplanting van amfibieën en vissen. In de directe omgeving is bovendien geen geschikt voortplantingswater aanwezig. Ook de aanwezigheid van overwinterende amfibieën kan dan ook redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.5 Reptielen

Op grond van de in het plangebied aanwezige ecotopen (gebouw zonder voegen en nissen, geheel begroeide tuin) kan het voorkomen van reptielen redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.6 Libellen en dagvlinders

In het plangebied komt geen voedselarm water of geschikte vegetatie voor die geschikt is als aantrekkelijk leefgebied voor libellen en dagvlinders. Het voorkomen van beschermde libellen en dagvlinders kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.7 Overige ongewervelden

In verband met het ontbreken van voor overige ongewervelden aantrekkelijke ecotopen in het plangebied (oude eiken, voedselarm water) kan het voorkomen van beschermde overige ongewervelden redelijkerwijs worden uitgesloten.

6 Ingreep

Stichting Gestichten van Weldadigheid is voornemens om in plangebied Gasthuisstraat 21 t/m 39, Doesburg, een reconstructie uit te voeren. De huidige woningen zijn al meerdere malen gerenoveerd en verbeterd maar voldoen niet meer aan de wensen van deze tijd. De Stichting wil de woningen daarom slopen en het omliggende gebied (deels openbare ruimte, deels tuinen) opnieuw inrichten. Onder de nieuwbouw wordt een ondergrondse parkeer garage aangelegd. Bij deze inrichting worden de al aanwezige bomen en struiken zoveel mogelijk gehandhaafd.

De huidige oppervlakte te slopen bebouwing bedraagt 250m², de nieuwbouw bedraagt 350m². Er is een kleine toename in bebouwing. Onder de nieuwbouw komt een geheel verdiepte parkeergarage. De delen van de parkeergarage die niet onder de bebouwing valt worden ingericht als tuin. De woningen aan de Gasthuisstraat 31 tot en met 39 blijven ongemoeid. De aanbouwen aan de Gasthuiskerk bestaan uit een nieuwe entree, ca 16m², aan de zijde van de Paardenmarkt en een serre, ca 80m², aan de zijde van het hofje. Beide aanbouwen hebben een maximale hoogte van vier meter. De werkzaamheden bestaan uit:

- slopen van de woningen Gasthuisstraat 23 tot en met 29, met bijbehorende schuurtjes,
- bouwrijp maken nieuwe bouwlocatie;
- rooien van bomen en struiken
- aanleggen ondergrondse parkeergarage;
- bouwen van nieuwe woningen;
- vervaardigen van een aanbouw aan de Gasthuiskerk;
- inrichting openbare ruimte.

De Flora- en faunawet hanteert een aantal belangen waaronder een ingreep kan vallen. Onderhavige ingreep valt onder het volgende belang:

j. de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

7 Toetsing aan de Flora- en faunawet

Op basis van de resultaten van deze quickscan en de te verwachten effecten van de ingreep is een toetsing aan de Flora- en faunawet uitgevoerd. Hierdoor is duidelijk geworden voor welke soorten mogelijk een negatief effect optreedt en of hiervoor aanvullend onderzoek dan wel een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet vereist is.

7.1 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren, marterachtigen en eekhoorn

Uit de resultaten blijkt dat het voorkomen van beschermde grondgebonden soorten zoogdieren alsmede van muizen en das redelijkerwijs uitgesloten kan worden. Het voorkomen van boommarter is eveneens uitgesloten.

Het voorkomen van eekhoorn en steenmarter kan niet worden uitgesloten. Het slopen van gebouwen en het rooien van bomen kunnen een negatief effect hebben op beide laatste soorten en kan ertoe leiden dat vaste rust- en verblijfplaatsen ongeschikt raken of verwijderd worden. Dit is in strijd met de Flora- en faunawet.

Vleermuizen

Uit de resultaten blijkt dat het plangebied voor een groot aantal vleermuissoorten een functie kan hebben. De voorgenomen ingreep heeft niet op alle te verwachten functies een negatief effect. De functie die de Gasthuiskerk heeft wordt niet aangetast door de geplande aanbouw. Beide aanbouwen blijven beperkt tot de begane grond. In de muren waar de aanbouwen komen zijn geen geschikte invliegopeningen voor vleermuizen aangetroffen. De functie van het plangebied als foerageergebied blijft behouden in de nieuwe situatie, maar kan tijdelijk ongeschikt raken tijdens de sloop en bouwfase. Door het slopen van de woningen kunnen wel negatieve effecten ontstaan op verblijfplaatsen die mogelijk in de woningen aanwezig zijn. In Tabel 2 is weergegeven op welke potentieel voorkomende combinatie van soorten en functies binnen het plangebied mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn.

Tabel 2. De potentieel voorkomende soorten vleermuizen en functies.

	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Vliegroute	Foerageergebied
Gewone dwergvleermuis	x	x	x	x		x
Ruige dwergvleermuis			x			x
Rosse vleermuis						x

Laatvlieger	x	x	?	?		x
Gewone grootoorvleermuis	x	x	x	x		x
Watervleermuis						x
Meervleermuis	x					
Baardvleermuis	x	x				x
Brandt's vleermuis	x	x				x

	X	Komt potentieel voor
	?	Hiervan is geen ecologische informatie bekend
		Geen negatief effect te verwachten
		Negatief effect niet uitgesloten

7.2 Vogels

Binnen het plangebied zijn mogelijk de jaarrond beschermde nesten van huismus en gierzwaluw aanwezig. Het slopen van de woningen heeft een negatief effect op deze nestlocaties. Dit is in strijd met de Flora- en faunawet.

Werkzaamheden die uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot verstoring van broedgevallen van algemene vogelsoorten uit met name het stedelijk gebied. Alle vogels zijn beschermd tijdens het broeden, waardoor werkzaamheden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot een overtreding van de Flora- en faunawet.

7.3 Overige soortgroepen

Uit de resultaten blijkt dat het voorkomen van beschermde soorten uit de soortgroepen vaatplanten, vissen, amfibieën, reptielen, libellen, vlinders en overige ongewervelden redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Daarmee is ook een negatief effect op deze soorten redelijkerwijs uit te sluiten. De ingreep leidt voor deze soortgroepen niet tot een overtreding van de Flora- en faunawet.

8 Conclusies en aanbevelingen

Uit de toetsing van de resultaten van het onderzoek aan de Flora- en faunawet blijkt dat bij uitvoering van de ingreep mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn op:

- vleermuizen;
- steenmarter;
- eekhoorn;
- vogels.

Op de overige soortgroepen wordt geen negatief effect op beschermde soorten (of functies) verwacht.

8.1 Vleermuizen

Enkele gebouwbewonende vleermuizen hebben mogelijk hun vaste rust- en/of verblijfplaats in de te slopen woningen. Daarom is het noodzakelijk aanvullend onderzoek naar het voorkomen van deze vleermuissoorten te verrichten. Het wordt aanbevolen dit aanvullende onderzoek uit te voeren volgens het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur. Bij gebruikmaking van dit protocol is er een grote mate van zekerheid dat een eventuele ontheffingsaanvraag zonder aanvullende informatie in behandeling wordt genomen. Tevens geeft het Vleermuisprotocol invulling aan de onderzoekinspanning voortkomend uit de Flora- en faunawet, waarbij aanvullend vleermuisonderzoek inhoudt dat er drie bezoeken in periode 15 mei t/m 15 juli (direct na zonsondergang of direct voor zonsopkomst) en twee bezoeken in periode 15 augustus t/m 1 oktober (tussen drie uur na zonsondergang en drie uur voor zonsopkomst) aan het plangebied gebracht dienen te worden. Deze bezoeken dienen met behulp van een batdetector van het type 'heterodyne' met *time expansion* uitgevoerd te worden.

8.2 Steenmarter en eekhoorn

Het plangebied is mogelijk in gebruik als foerageergebied voor steenmarter en eekhoorn. De eekhoorn heeft mogelijk een vaste rust- en verblijfplaats in een forse spar in het plangebied. De steenmarter kan een vaste rust- en verblijfplaats hebben in een van de schuurtjes in het plangebied.

Om de functie foerageergebied voor beide soorten vast te stellen is het voldoende om tijdens de onderzoekronden voor vleermuizen extra aandacht te schenken aan de aanwezigheid van sporen van beide soorten. Beide soorten zijn in de avond- en ochtendschemer actief, dezelfde periode waarin vleermuizen hun verblijfplaatsen verlaten of binnenvliegen. Als er een duidelijke looproute aangetroffen wordt kan een cameraval geplaatst worden. Een cameraval maakt een opname als de infrarode straal die de camera uitzendt onderbroken wordt, bijvoorbeeld als er een steenmarter voor de camera langs loopt.

Om vast te stellen of de steenmarter een verblijfplaats heeft in een van de schuurtjes wordt in de schuurtjes gezocht naar sporen, uitwerpselen en prooiresten,

van deze soort.

8.3 Vogels

Van vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd, zijn huismus en gierzwaluw te verwachten. De aanbevolen onderzoekinspanning bestaat uit drie bezoeken voor huismus en twee voor gierzwaluw. De eerste ronde voor huismus is tijdens deze quickscan reeds uitgevoerd. De overige twee ronden worden in de periode mei tot en met 15 juni uitgevoerd. Beide ronden zijn eenvoudig te combineren met het vleermuisonderzoek door de veldbezoeken voor vleermuizen te verlengen.

Voor de andere mogelijk aanwezige broedvogels geldt dat de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd dienen te worden. Voor het broedseizoen stelt de wet geen vaste begin- of einddatum. Normaal gesproken loopt het broedseizoen voor de meeste vogelsoorten van 15 maart tot 15 juli.

Wanneer het niet mogelijk is buiten het broedseizoen te werken moet voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied door een deskundige op het gebied van beschermde soorten onderzocht worden op de aanwezigheid van broedgevallen. Het is niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor het verstoren van broedende vogels. Bij geplande uitvoering van werkzaamheden tijdens het broedseizoen is het aan te raden het aanwezige snoeiafval en de vegetatie binnen het werkterrein (ruim) voor het broedseizoen te verwijderen. Daarmee wordt de kans op broedgevallen binnen het plangebied beperkt.

8.4 Samenvatting

In algemene zin kan worden gesteld dat op basis van de mogelijke effecten de uitvoering van de ingreep niet door de Flora- en faunawet wordt verhinderd. De negatieve effecten op de functies die het plangebied heeft voor de te verwachten soorten zijn in de nieuwe woningen en terrein inrichting te mitigeren. Door voldoende mitigatie wordt schade aan beschermde soorten voorkomen. Om vast te stellen of mitigatie noodzakelijk is, is in het plangebied wel aanvullend onderzoek nodig naar vleermuizen, broedvogels, steenmarter en eekhoorn. Afhankelijk van de resultaten daarvan kan een aanvraag van een ontheffing en/of het maken en uitvoeren van een mitigatieplan noodzakelijk zijn.

9 Literatuur

9.1 Geraadpleegde literatuur

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Creemers, C.M. & J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. KNNV Uitgeverij, Utrecht

Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil, 2006. Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Rapport, Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Ministerie van EL&I, 2010. Buiten aan het Werk. Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure. [<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/03/01/buiten-aan-het-werk-houd-tijdig-rekening-met-beschermde-dieren-en-planten.html> (28-04-2011)].

Regelink, J.R. & T. Bosch, 2007. Grote bosmuis in Winterswijk. Zoogdier 18 (2):23.

9.2 Geraadpleegde websites

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl/ministeries/elenil

www.soortenbank.nl

www.sovon.nl

www.telmee.nl

www.vlinderstichting.nl

www.waarneming.nl

www.vleermuisprotocol.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Foto-impressie plangebied

Afbeelding 1. De te slopen woningen.

Afbeelding 2. De te slopen schuurtjes.

Afbeelding 3. Locatie aan te bouwen serre aan de Gasthuiskerk.

Afbeelding 4. Geschikte invlieg opening voor vleermuizen, gierzwaluw of huismus.

Afbeelding 5. Geschikte invlieg opening voor vleermuizen in de schoorsteen.

Afbeelding 6. De groentetuin.

Afbeelding 7. Speeltuin met struweel.

Bijlage 2 Jaarrond beschermde vogels

Het Ministerie van LNV (nu: EL&I) heeft in augustus 2009 de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door beschermd zijn aangepast. Met ingang van 26 augustus 2009 geldt een jaarronde bescherming van nestplaatsen van:

- Boomvalk (*Falco subbuteo*)
- Buizerd (*Buteo buteo*)
- Gierzwaluw (*Apus apus*)
- Grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*)
- Havik (*Accipiter gentilis*)
- Huismus (*Passer domesticus*)
- Kerkuil (*Tyto alba*)
- Oehoe (*Bubo bubo*)
- Ooievaar (*Ciconia ciconia*)
- Ransuil (*Asio otus*)
- Roek (*Corvus frugilegus*)
- Slechtvalk (*Falco peregrinus*)
- Sperwer (*Accipiter nisus*)
- Steenuil (*Athene noctua*)
- Wespandief (*Pernis apivorus*)
- Zwarte wouw (*Milvus migrans*).

Meer informatie over deze lijst en de bescherming van nestplaatsen van vogels door de Flora- en faunawet is te vinden op de website van het ministerie van EL&I.